

TR  
K  
K



**SISU:** Dr. Jakob Hurt eesti vanavara kuningas — F. Kuhlbach. Meie kohustused kodu vastu — Heljo K. / Mälestusi Vabariigi loomispäevilt — K. Mihkla. / Noorsooliikumise eesnärke ja ülesanded — Meinhard Park. Naharavi — Leida Krieger. / Mida tehti vanasti jõulude ajal ja uusaastal — Erika N. Vorstipaine vedamine — L. L. / Kui ma olin väiksekene — Pikamäe S. Hanekarjus — Hirve Varik. / Koolikorra uuendamine. / Kirjandust. „Iloli“ esimese numbei — K. Lipping. Kroonika. / Kaas — E. Kauts.

## **Kaasvõitlejad!**

Tartu Kommertsgümnaasiumi ja Kaubanduskooli õpilaspere ajak.

# **ILOLI**

ilmub käesolevast numbrist alates uuendatud kujul, mahukam ja sisult mitmekesisem, sisaldades kirjutisi väga mitmesugustelt aladelt. Et meie kooli ajakiri veelgi täielikum ja sisukam oleks, seks palume

**kõiki õpilasi ajakirja toetada,  
osta numbreid ja teha kaastööd!**

Järgmine **ILOLI** number ilmub märtsikuul!

Iga õpilane teeb sellele numbrile kaastööd! Võib kirjutada jututisi, luuletisi, vesteid, epigramme, artikleid koolielust ja noorte tegevusest jne. jne.

Kaastöid võtavad vastu toimetuse liikmed,

## **Fotoateljee V. Markus** **Gildi tän. 7.**

*Valmistan gruppülevõtteid, portreesid ja suurendusi.*

**Hinnad mõõdukad. Töö meeldiv ja korralik.**

*Fotoateljee avatud äripäeviti kella 10—6 ja pühapäeviti 12—3.*

# I L O L I

## TARTU KOMMERTSGÜMNAASIUMI JA KAUBANDUSKOOLI ÕPILASKONNA AJAKIRI

---

---

III aastakäik

Veebruar 1932

Nr. 2

---

---

### Dr. Jakob Hurt — eesti vanavara kuningas.

Tiivustatud Kreutzwaldi suurteosest „Kalevipojast“, asub noor Jakob Hurt koguma rahva südamesoppi kogunud määratuid aardeid — rahvaluulet. Innustanult ta kogub ise ja õhutab seks oma ligemaid sugulasi ja sõpru. Ta hakkab suure rahvus-teadusliku liikumise organiseerijaks ja juhiks.

Eesti Kirjameeste Seltsi esimeheks valimisega avanevad tal suured võimalused rahvaluule korjamise organiseerimiseks. Eesti paremaid poegi ja tütreid oma ümber koondades muudab ta rahvaluule korjamise suurejooneliseks, kavakindlaks ja rahvuslikuks liikumiseks. Tolleaegsed rahvusliku liikumise kurvad tagajärjed ja venestusaja rängad töötingimused ei suuda kõigutada Hurda rahvaluulelist indu.

1888. a. ta avaldab lehis oma maailmakuulsa üleskutse: „Paar palvet Eesti ärksamaile poegadele ja tütardele“, jagades hulkadele juhendeid rahvaluule korjamiseks. Hurda kategooriliseks põhinõudeks on teaduslik täpimeelsus. Igat ta äratushüüet läbib punase joonena nõue, et rahvaluule nõnda üles tähendatakse, kuidas laulikud laulavad ehk räägi-

vad. Hurda äratushüüded ei kosta kajatult, vaid imeväel tungib ta „hüüdja hää“ rahva südamesse. Nakkava vaimustusega anduvad sajad rahva paremaid poegi ja tütreid, tormilisi noori, värisevaid tudikesi ja koguni väeteid lapsukesi korjama rahvaluulet. Isëaranis vaimustatud on rätsepapad, kes korjavad ise ja vaimustavad ka teisi. — Kogukas 1000-pealine kaastöölise pere korjas hoolisate sipelgatena ehtsat vanavara ja läkitas seda lugupidamise ning hardusega oma autoriteetse juhi Hurda vanavara salvedesse. Värisevi käsi ja pisarsilmi avati saabunud isa Hurda kiri ja vaadeldi heldimusega ta päevapilti.

Töö sihiks oli süstemaatiliselt terve maa läbi korjata, kihelkonnast kihelkonda, külast külla üles kirjutada kõik rahvaluule-säilmed.

Hurda silmi ees seisab kolos-saalne ehitis, mille pealkirjaks on „*Monumenta Estoniae antiquae*“. See monument sisaldas 6 korda: 1) Vana kannel, 2) Vana komme, 3) Vana usk, 4) Vana tarkus, 5) Vanad jutud ja 6) Vanad laulud. Kõik täpsas orginaaltruus teaduslikus väljaandes kõigi tarvilike kommentaarega.



Raha puudusel ta suudab trükki toimetada oma kodukihelkonna Põlva rahvalaulud ning Kolga-Jaani rahvalaulud kogus „Vana kannel“ I ja II ja vanaduspäevil kolmes köites Setukeste rahvalaulud. Need monumentaalteosed said eesti teadusliku rahvaluule uurimise nurgakiveks.



Dr. Jakob Hurt.

Suure geniaalse teadusmehe pilguga näeb Hurt ette materjali geograafilise kogumise ja võrdleva uurimise vajadust. Kogutud käsikirjalise ainestiku ta järjestab geograafiliselt, s. o. maakondade järgi ja laseb lehekülgede kausta järgi kokku köita. Iga nahkköite ta varustab järjekorra numbri ja sõnaga »Eesti vanavara«. Säärane geograafiline järjestus toob varsti soome eepose „Kalevala“ üllatava ümberhinnangu ja paljastab selles suurel määral eesti algupära. Hurda täppis ja teaduslik rahvaluule korraldamise viis leiab üldtunnustust

ka välismais. Kuid veelgi tähtsam on see, et Hurt tõstab meid kogutud rahvaluule rohkuse poolest rikkamate rahvaste etteotsa kogu maailmas. Tema enda rahvaluulekogu, mis sisaldab 115 000 lk. ehtsat rahvaluulet, on suurim ja väärtuslikum terves maailmas.

Hurda vanavara-ait sisaldab peamiselt vanu rahvalaule, kokku 47 000 laulu, peale selle 43 000 mõistatust, 71 000 vana kõnekäändu, 72 000 p. usku ja kombeid ja 17 000 juttu.

Neid kapitaalsete teoseid jälgides kerkib tahtmatult vaimusilma ette:

„Kaugema päevade kujud,  
Varema aegade varjud,  
Endine õnne ja ilu,  
Muistene kurbtus ja mure,  
Muistene kuldane kõne,  
Muistene lauliku lugu“.

Jakob Hurt on tõeline vanavara kuningas, kes oma elutööga päästis hävimast eesti rahva rikkaima aarde — rahvaluule. Ta ise on püstitanud enesele kustumatu monumendi, mälestussamba. Kuid meile eestlastele ta jäädvustas esivanemate sajandite ajaloo, alates vabade Kalevite võsudega ilusal Läänemere kaldal ja siis orjaikkese mähitud orjadega, keda peeti loomiks, kuid kes siiski kirjutasid orjahigiga pärleid ja ja kandsid üha edasi lootust, et „ükskord algab aega, kus kõik piirud kahel-otsal lausa löövad lõken-dama. Küll siis Kalev jõuab koju oma lastel' õnne tooma, eesti põlve uueks looma!“

Püsigu igavesti suursugusena ja pühana mälestus meie vanavara kuningast, suurest teadlasest ja suurest isamaalasest Hurdast, kelle töö väärrib ülimat austust ja tänu!

F. Kuhlbach.



## Meie kohustused kodu vastu.

Kodu! Mu kullane kodu . . . Millised tunded ärkavad rinnus, kui lendavad mõtted laululindudena sinu poole, et avaldada sulle osaltki seda lõpmatusuurt armastust, seda usaldust, mis asub hinges sinu vastu, mis vägisi tahab purustada mind — oh, kui armas oled sa mulle, mu kodu!

Kuis saan ilmutada sulle oma tundeid, kuis saan ütelda, et sind, oma kodukohta, armastan rohkem kui ühtegi teist paika siin maailmas — ja sinuga ühes ka kodumaad, mu vaest, orjapõlvest vabanenud kodumaad!

Kui kaua lasus sul piinav ja häbistav orjus, kuis ihkasid su vaprad pojad ja kaunid tütreid vabadust. Nad tahtsid sind vabastada. Kuid mitu korda purunesid neil lootused, sest kel vägi, sel võimus . . . Ja mõök, mis tulnud üle mere, valas süütut verd . . . Ja jälle pidid nad orjama oma isaisade pinnal, pidid sel pinnal koguma varandust — võõrale . . . Kuid põhjapoegade tahe ei raage — ja viimaks saabus aeg, mil ka meie pojad raputasid oma õlgadelt häbistava orjuse, vabanesid . . .

Ja nüüd oleme vabad.

Vabadus, kuldne vabadus!

Kuis paisutab rinda tunne, et me rahvas on iseseisev, on vaba — ja temaga ühes ka ta kodu, väike kodu ja kodumaa!

Mu vaba kodumaa vabadel poegadel on ka kohustused kodu vastu, kodumaa vastu, nad peavad ju hoidma ja kaitsma vabadust, et nende väikesed, äsja asutatud kodukesed võiksid õitseda.

Tõsi, mõnegi noore kodu on kaetud samblakatusega, on madal, kuid ta on armas, sääl peitub ta vanemate vaev, higiga ülesehitatud pesake on ta. Oo, kui peaksid jutustada võima need palgid, mis on muutunud mitmekümne-aastasest nõest läikivmustaks! Kui palju pisaraid on nad näinud, kaebeid kuulnud.

Kuid just sellepärast peabki iga õige kodumaa lapse süda igatsema kodu järele, peab püüdma teha jälle hääks seda ülekohut, mis on tehtud nende vanematele. Ja nüüd on see võimalik, nüüd oleme ju vabad.

Meie noor riik peab kosuma ta rahva rõõmuks ja me võime ka mõnedki väikesed viletsused kanda



L. Varikof.

Kodu.

kodu hääks, sest: „küll tulevased põlved sull' toovad paremust!“ Ja paremust vajab me kodumaa!

Miks lähevad võõrsile me paremad pojad — ei, neid ei või nimetada paremateks, sest neil pole kodumaad, pole isamaja. Kas nad siis iial pole kuulnud kodumetsa nõiduslikku kohinat, lindude laulu, kas nad pole näinud me põhjamaa looduse ilu, me jõgede mängu, et nad suudavad lahkuda temast ja igaveseks . . .

Kas on neid uimastand sumeda lõuna veel sumedamad ööd ja orhideede aroom või kõleda põhja vir-

malised täberikkas külmas taevas, jääkaru kasukas ja hülge kisa? Või lõunamaa ilusad tütrede? Või põhja kangelased?

Kuid siiski . . . Kooruke kodus on parem kui võileib võõrsil, ütleb me rahva vanasõna, ja see on nii tabavalt tõsi.

Kas on üldse võimalik unustada kohta, kus heljus inimlapse hääl, kus ta õppis kõnelema esimesi sõnu, kus mõõdusid elu kaunimad aastad, kus veetus lapseõlv?

Oh, iga kodumaa lapse rinda peaks küll paisutama kojuigatsus . . .

Kas ei sisalda kodu nii lõpmatut palju rikkust, „kas pole kallimad kui terve ilma varandused ema pisarad, mis valatud laste pärast“ ja ema palved, mis tõusid Kõigekõrgema poole kuuvalgel ööl, mil sammus Vaikus läbi tänavate.

Need pisarpärlid manitsevad meid alati meelde tuletama oma kehva kodukest Läänemere kaldal, kus pole ei kulda ega hõbedat, ei hiigelsuuri lilli ega toredaid palme, ei sumedaide öid ega kristallselgeid jäävälju, kus on vaid armastus laste vastu ja palved ja pisarad . . .

Heljo K.

## Mälestusi Vabariigi loomispäevilt.

Tõsta lipp! Mis häda tunnil noorus päästnud pühal sunnil.  
G. Suits

Suursugused on ülevad hetked, mis asetsevad keset ärevaid, segaseid ja raskeid aegu. Need õnnethetked haaravad põhjani hinge ja jäävad südamesoppi püsima kustumatute mälestustena.

Vabariigi aastapäeva tulekul elustub jälle kaunis mälestus, kuidas Pärnus laupäeva õhtul 23. veebruaril 1918. a. esimesena välja kuulutati iseseisev Eesti Vabariik „Endla“ teatrihoone rõdult. Lauldi suures vaimustuses isamaahümni, lasti Vabariiki elada, hõisati, süleldi lähemaid sõpru ja omakseid, oldi ühiskondlikust õnnest liigutatud pisarateni. Kõlasid muusikahelid, kostsid eesti pataljoni aupaugud. Rõõmuhõisetel polnud lõppu, nad keetsid läbi öö hommi-ku tulekuni.

Õõ oli valge, karge ja põhjamaine. Särasid tähed, kumas kuu — hall udivine tumestas veidi kuuvalgust.

Olime Pärnu gümnaasiumi kasvandikud. Kandsime taskus oma lemmikautorite teoseid. Ühel mu

sõpradest oli kaasas G. Suitsu nooruslikkude hümnide kogu „Elutuli“, teisel — Ed. Bornhöhe ajalooline jutustus „Tasuja“ ja minul endal — prohvetliku Juhan Liiva novell „Vari“. Tõtleva kiirusega ruttasime „Endla“ teatrihoone ette. Teel sõnasime ja kinnitasime üksteisele: „Ometi on saabunud püha silmapilk, mil täituvad Bornhöhe, G. Suitsu ja Juhan Liiva isamaalised ended ja unistused! Sõna saab elavaks teoks, mõte — kauniks kujuks!“ Pugesime rahvamurdu, ootasime kärsitult uskumatu kuulutuse algust. Paljud kokkukogunenud elutargad vanad mehed suhtusid Eesti tulevikku skeptiliselt. Meid ei heidutanud nende arvamused. Olime veendunud Juhan Liiva väites: „Ükskord — kui terve mõte — ükskord on Eesti riik!“

Tukslevi südami kuulasime Manifesti, laulsime innustusega võimsat Eesti riigihümni, hõiskasime: „Elagu, elagu, elagu!“ Aktuse lõppedes surusime üksteisel kätt ja töotasime pühenduda eesti kirjanduse ja keele õpetamisele uutes eesti koolides. Olime üliõnnelikud, vangistatud suurtest tuleviku-

kavatsustest. Imetledes põhjamaist tähistäevast sammusime igaüks oma koju. —

Järgneval päeval, pühapäeval olime jälle „Endla“ teatrihoone ees. Meie rinda ehtisid eesti lipumärkikesed, mis tõstsid meie isetead-

Kahjuks ei saanud meie, gümnaasiumikasvandikud, kaua õnnelikud olla, pidupäevi pühitseda. — Saabusid Pärnusse saksa sõjaväed. Kisti maha Eesti riigilipud ja asendati Saksa riigilippudega. Umbes nädal aega lehvis veel Eesti lipp



Õpilaskonna esindus.

*Istuvad (vasakult paremale): A. Korp, M. Sassi (sekretär), L. Padar (sekretäri abi), E. Kalamees (juhataja), K. Sogenbits (juhataja abi), A. Alla (sekretäri abi), S. Ümarik, L. Rips. Seisavad I reas: E. Enno, A. Luik, J. Kuhlberg, V. Toomik, A. Parv, J. Virus, L. Kuslap, A. Hindrikson, A. Bluum. II reas: L. Kirves, S. Jakobson, B. Meos, A. Puutsa, V. Salve, F. Kuhlbach, E. Kingsepp, A. Reinthal. Pildilt puuduvad: E. Hinno ja H. Mankeviitš.*

vust. Esinesime seal esmakordselt Eesti Vabariigi kodanikkudena. Meie tolleaegne eesti keele õpetaja, praegune riigikoguliige J. Järve pidas sütitava kõne. Eriti haaras meid oma kaasõpilase tervitus väljakuulutatud Vabariigile kogu noorsoo nimel. Ta kõneles lühidalt ja hästi. Tundsime, et sõnad tulid ka meie südameist tervituseks kogu eesti rahvale. See oli esimene äratushäääl kogu Pärnu noorsoo hulgast . . .

„Endla“ kohal, kuid ka sealt sunniti ta maha võtma. Juubeldasid siis Pärnu kadakasakslased, kuna eesti koolipoisid käisid noruspäi ringi. Kaotati isegi vabatahtlikud eesti keele tunnid gümnaasiumist . . .

Kuid novembrikuu tõi jälle suuri muudatusi. Juba 1919. a. jaanuarikuust alates võisime kõik õppida eesti koolis.

Meie unistused täitusid ja meie rõõmuldel polnud piire.

**K. Mihkla.**



## Noorsooliikumise eesmäärke ja ülesandeid.

Tänapäeval kogu maailmas on noorsooliikumine saanud tähtsaks jõuks, millele on pöördud inimkonna tähelepanu. Miljonid noorurid on kogunenud noorsoo-organisatsioonesse saavutamaks oma eesmäärke, loomaks noorskultuuri ja parandamaks inimkonda. Kuna vanempõlv on tardunud eluvormesse, mis tehniliselt ja majanduslikult, kuid ennekõike vaimliselt on iganenud või iganemas, ja kaotanud usu helgemasse tulevikku, siis noorpõlv omab optimismi, lootust päiksepaistelisemasse homsesse. Noorurid võtavad kätte vaimumõõgad, aaterelvad ja kuulutavad sõda inimkonna pahedele, viletsustele ja hädadele, loomaks uut õilsamat kultuurühiskonda.

Võitlus uue parema tuleviku eest osutub noortel aatekangelastel raskeks, kuna vaimlisele aadete-võitlusväljale on tekkinud palju kultuurivastaseid jõude. Ent nooruse sangarlikkus seisab selles, et ta julgesti, küsimata ümbruskonna arvamisest, võitleb aadete eest oma sisemise tõetunde järele. Eluküllane noorus on valmis võitlema kas või „tuhatpäise maoga“. Ja noorus võidab. Ei suuda keegi tormi keelata ja maru vaigistada! Noorus on kui kevadine äikesevihm, mis paneb aasad haljendama ja puud lehitsema. Nii nagu kevadine vihm loob uueks looduse, nii jõuline noorus loob uueks kultuuri, paneb õitsema inimühiskonna.

Tekib küsimus: kuidas saavutada uut paremat ja kultuursemat inimkonda? Kindel on, et teha tervet massi ühekorraga targaks, on võimata. Järele jääb üksiku inimese — indiviidi arendamine, mille kaudu muutub aja jooksul kogu inimkond paremaks.

Paremaks muutub ühiskond, kui inimesed on arenenud ja hääd. Parema üksikisiku kaudu ka parem üldkultuur, sest ei saa ühiskond olla terve, kui individid on haiglased.

Kuna perekond on eeskätt majanduslik hooldaja ning kool peajasjalikult teadmiste rikastaja, siis on noorsooliikumine sobivamaks teguriks, kus küpsevad tuleviku kultuurtegelased — isikud, kel on ühiskondlikku huvi, iseloomu ja lugupidamist kaasinimestest. Ollakse ju nooruseas vastuvõtlik uusile ideile ning jätkub energiat võitlemiseks — kultuurhädade kaotamiseks. Noorte kulturoptimism on murdnud nii mõnedki traditsioonid ja eluvõõrad vormid, täites neid uue kultuurilise sisuga. „Noorsooühingute suur ülesanne pole mitte spetsiaalalu sihitada, näitlejaid, sportlasi jt. kasvatada, vaid arendada kodanikke ja inimesi, kes tunnevad elu tema üldsuses«, kirjutab üks soome noorsoojuhte. Tänapäeva mehhaniseerunud ühiskonnas on nälg inimese, parema ühiskonna järele, kes seisaks kõrgemal õõnsast tsivilisatsioonist. „Otse meeleheitliku tõsidusega on meil ikka enami saanud selgeks: ükski siht, ükski individuaalne ega kollektiivne aade pole palju väärt, kui mitte tema kandja inimene ise pole küllalt kultuurne, eetiline, vaimne, Ei ole ülevaid sihte ilma ülevate inimesteta!“ (A. Anni).

Uue inimese arendamise ülesanne tõstab esile küsimused: missugune peab olema see uus inimene ja missugusel teel sünnib tema kasvamine? Kõigepäält peab temal olema positiivselt väljaarenenud k a r a k t e r ja i l m a v a a d e, ning selle arendamine on noorsoo-organisatsioonide ülevamaid eesmäärke. Inimene, kes omab kindlat iseloomu, ei lähe ühel ehk teisel juhtumil küsima, kuidas talitada. Me saame teda arvestada ja teda vastutusrikkale kohale asetada, sest tema talitusviis on meile juba ette äraõeldav. Iseloomuta inimese talitusviis aga ripub juhuseist, meeleoludest, silmapilgumõjudest ja mõjutustist ning tujudest. Tänapäeval esineb seda iseloomu puudust eriti avalikus

elus, kus esipaigal on vaid isiklikud huvid. Puuduvad usaldus, asjalikkus, vastutustunne, sotsiaalne arusaamine, sallivus — puudub karakter. Karakteri puudusest kõneleb ka meie sensatsioon- ja kõmunälg. Sellest sünnivad õieti ka moenarrused ja salongiveiderdused. Sellega on seletatavad ka tüübid, kes marukarsklasest on jõudnud esijooja nimeni või marurahvuslasest aktiivse kommunistini.

Päale karakteri kujundamise omab noorsooliikumine veel teisi pedagoogilisi väärtusi. Väärtuslikuks osutub ta noorele, kes hüljanud koolis valitseva ideelise õhkkonna ja sattu-

nud labasesse ning ebaetilisse väliselu õhkkonda. Noorsoo-organisatsioonid ta aga leiab uusi ideelisi sõpru, õilsamat seltskonda ja tõsist lõbukultuuri. Kuid veel tähtsam: noorsoo-organisatsioonis võib koolilõpetaja täiendada oma teadmiste varasalve ja teritada oma vaimurelvi.

Kõigest eespooltoodust näeme, et noorsoo-organisatsioonide õlul lasuvad tähtsad ühiskondlikud ülesanded, mille täideviimine nõuab palju energiat ja lakkamatut tööindu. Seda omab aktiivne noorus, kelle okkiline võitlustee viib võidule!

*Meinhard Park.*



*L. Namm.*

## Kodulinn.

Sääl, kuhu muiste olevat kuhjatud mäeks Emajõe kaevamisel saadud muld, millel kasvanud võimsad tammed, kus meie esiisad pühas hi'es kummardasid oma jumalaid ja kuhu võõrad võitjad, hävitades eestlaste pühadused, püstitasid oma kindlused, kirikud ja kloostrid, — sääl laotub Taaramäel ning selle ümber kahel pool Emajõe Eesti süda — Tartu ehk õieti Taaralinn.

Vana on mu armas vaikne Tartu. Kuid siiski palju, palju on siin noorust ja temperamendikat lusti. Peab õigusega ütleva — Tartu on nooruse linn, milles olen sündinud ja milles elan praegugi. Saab kellelegi õnn osaks jakutada mööda vanamoelisi, suvel pisut tolmavaid tänavaid, siis on iga teine vastutulija kas õpilane,

üliõpilane või mõni muu noor inimene.

Tartu teenib õigusega Eesti vaimuelu tsentrumi nime, sest siin asub Gustav Adolphi asutatud 300-aastane ülikool; siis veel 12 kesk- ja 18 algkooli ning terve rida muid koole ja õppeasutisi kunsti, käsitöö, muusika ja mitmesuguste kutsealade järgi.

Väliselt sirutab see 70-ne tuhande elanikuga linn end kaunis laialdasisse piiresse. Seejuures paistab, nagu oleks Tartu ehitatud metsa, sest aedade ja puude rohkus on märgatavalt suur. Ka võime me kiidelda parkide rohkusega, millest küll kahjuks suuremad asetsevad linna servadel.

Võõraile pole meil küll mitte

näidata toredaid losse, kuid pääle omapärase loodusilu näitame neile kuulsaid Toomi varemeid, Katarina II ehitatud Kivisilda, meie vabadust meeldetuletavat uut silda, eeskujulikke kliinikuid ja teisi kuulsaid ning kultuurilisi asutisi. Eeskätt tuleb

kes ka sellest ei rahuldu — võib oma muresid unustada lugematu hulgas Tartu nooblites ja mittenooblites kõrtsides. Need asutised on mu armsale kodulinna küll suureks miinuseks, kuid siiski iseloomustavad tema elu.



*E. Allik.*

Jõulueelne turg Tartus.

neist muidugi nimetada ülikooli oma väga paljude asutiste ja ettevõtete, teatreid, muuseumi, kirikuid jne.

Kellel aeg igavaks läheb, see võib paar tunnikest veeta Tartu kinodes või kuulata muusikat minu kodulinna rohkearvulises kohvikuis. Ja

Ent võõras, kui sa külastad Tartut, oled näinud siin nii mõndagi huvitavat, siis astu üle pontoonsilla, otsi üles Fortuuna tänav. Säälsab õige tagasihoidlikult, peaaegu nagu peidetult üks paljudest haridustempleist, millise vaimuvalgust tohin minagi nautida.

*Taaralane.*

## Naharavist.

Väga palju leidub mitmesuguseid kirjutisi naharavist, nii ajakirjades kui ajalehtede veergudel. Suurem osa neist räägib ainult väliselt nähtavaist kehaosadest. Näo ja käte eest hoolitsemisega ei ole me veel midagi saavutanud. Puudriga kaetakse hooletusse jäetud näonahk, mis selle rikub aastate jooksul täielikult. Praegune aeg, pannes rõhku välisele hülgusele, unustab täiesti tõelise kehalise ravi.

Nii jõukad kui vaesed teavad väga vähe oma keha hoiust ja ravist. Piirdutakse näo, käte ja kaela hommikuse pesemisega. Pühapäeviti võib olla pestakse ka ülemist kehaosa ja ainult siis, kui jalad on liiga mustad, pestakse ka neid. Aga ülejäänud keha ei leia mingit tähelepanu. Mustusest tekkinud lõhna tahetakse sumbutada parfüümiga ja unustatakse, et korralikult puhastatud keha ei lõhna kunagi halvasti.



Mingisugune parfüüm ei anna nii puhast ega meeldivat lõhna kui puhas, ravitsetud nahk, kui ta paljalt looduses — päikeses, tuules ning vees on karastatud. Isegi talvel ei ole liigne katmine hää, sest see takistab õhu ligipääsu; iseäranis kehaliste harjutuste juures on ideaalne rõivastus — alasti olek. Meie oludes on see aga vaevalt läbiviidav. Seepärast on soovitatav vähemalt ülemise kehaosa paljaksjätmine. Soojaksõetud toas ei maksa kunagi istuda villases kamponis või paksus kleidis.

On hea tunne end iga päev üleni pesta ja hambaid puhastada. Teadmine, et meil on puhtad jalad, on palju enam väärt kui maniküüritud küüned.

Ei peagi tingimata olema vanni, milles end pesta, aitab pesunõust ja seda leidub igas perekonnas. Igal hommikul peab jätkuma aega keha läbihöörumiseks märja kareda lapiga. On mingisugustel eristel põhjustel hommikune pesemine võimata, toimuigu see enne magama heitmist. Ometi peab igal hommikul vähemalt ülakeha pesema, mille juures vesi võib olla külm. Puhastamiseks on parem tarvitada sooja vett, kuid sellele järgnegu siiski külmad höörumised, et nahk oleks karastatud välise temperatuuri vastu. Karastamine on hädatarvilik, kuid see sündigu siiski rohkem õhus kui vees, sest vesi võtab kehalt liiga palju soojust. Inimene on enam õhu- ja päikese- kui veeolevus. Talviseid õhuvanne võtta meie kliimas on võimalik ainult toas.

Kodusest pesemisest ei ole küllalt naha raviks. Vähemalt kahe nädala tagant saunas käimine, sest higistamine on vajalik. Hää on muidugi kui puhastatakse igal laupäeval nahka põhjalikult saunas. Mustust ei leidu ainult naha peal, vaid ka naha sees. Kui nahk pole korralikult puhastatud, võib tekkida väikesi täppe, millest arenevad aja jooksul valusad vistrikud. Igasugused nahadefektid, vinnid näol, seljal ja

rinnal on mustuse ja naha nõrkuse tunnuseks. Paljudki teavad oma kogemustest, et eespoolnimetatud nahadefektid kaovad suve jooksul, mil nahk kokku puutub õhu, päikese ja veega. Et talvel nahahaigusi ära hoida, on vajalik piinlik puhtus, õhuvannid, naha karastus. Saunas käimisel on suur tervishoidlik tähtsus. Leidub siiski palju neid, kes peaaegu tervel eluajal ei käi saunas, mitte teadlik olles selle häast mõjust. Juba vana kultuurrahva roomlaste juures leiame suurepäraseid saunu. Sääli oli loomulik keharavi kõrgel järjel, kuid nüüdisajal tarvitatakse ainult arstirohte.

Peale lahtiriietumist mindagu kohe lavale, kuid ärgu oldagu sääli liiga kaua, et see ei koormaks südant. Peale küllaldast leilitamist võetagu ette korralik pesemine seebiga; külma vee tarvitamine pole hää, sest see suleb higinäärmed ja nahka ei saa puhtaks. Pärast esimest pesemist on soovitatav veel kord higistamine laval. Teiskordse pesemisega saavutatakse naha puhtus. Enne saunast lahkumist tuleb tarvitada alul leiget ja siis külma vett. Soojuses naharakud lõtvuvad, veri koondub kaugematesse kudedesse. Kui väljutakse sooja nahaga saunast, tulevad väga kergesti ette külmetuse juhud. Pärast külma veega höörumist ja ülevalamist tõmbuvad rakud koormale endisesse seisukorda, veri tungib naha alla, mis kaitseb külmetamise eest. Hää on tarvitada külma ja sooja vett vaheldumisi, mis küllaldaselt karastab, tehes vastupidavaks naha. Pähe pole soovitatav valada külma vett.

Saun ainult ei puhasta nahka, ta ka masseerib. See massaaž ulatub isegi lihasteni. Kangete, kehaliste harjutuste järele valusaks jäänud lihastele on soovitatav kuum leil saunalaval. Lava kuumus masseerib kudesid, teeb naha elastseks, hoiab rutulise vananemise eest.

Naha üks funktsioonidest on soojuse reguleerimine. Külmetada võib

end ainult see, kelle nahk temperatuuriga küllalt kiiresti ei kohane. Reageerimisvõime saavutame eespool mainitud naharaviga.

Puhtus, reageerimisvõime ja naharavi on õige kehakultuuri kolm põhilist.

LEIDA KRIEGER.

## Mida tehti vanasti jõulude ajal ja uusaastal.

(Teated pärit Luke vallast Tartumaalt.)

Vanasti jõulupuud ei tehtud, vaid toodi õled või heinad tuppa, sest ka Jeesus oli heintel maganud. Heinatooja avanud ukse ja küsinud peremehelt, kes reheapiga toas seisnud: „Kas jõulud tuppa võivad tulla?“ Muidugi lubatud. Reheapiks olnud rukkivihk, mille peremees lõikuse ajal kõige enne lõiganud ja sidunud. Vihku hoitud toas söögilaua kohal partel alles. Perenaine teinud hapnemata taignast leiva. Leib pandud lauale, tehtud võtmega rist peale ja pistetud küünal sisse, mis põlema pandud ja ka õõseks põlema jäetud, et Maria näeks Jeesust mähkida. Viimasel pühäl antud sest leivast osa loomadele, osa aga jäetud kevadeks. Kui kari kevadel esimest korda metsa läinud, antud see leib karjapoisi kätte. Öhtul, kui kari koju tulnud, jagati leib lehmadele. Jõuluöhtul pandud akende ette paksud eesriided, et vanakuri sisse ei saaks vaadata. Tehti veel suurematele asjadele ristid peäle, et vanakuri neid ära ei rikuks.

Uusaasta oli vanasti väga kärerikas. Sest inimesed tahtsid kõike teada, mis uus aasta toob, selleks tegid nad igasuguseid „nõidusi“.

Vanaaasta-öhtul valati tinaga õnne ja hangunud tinatüki järele ennustati uut aastat. Tina jahutusvesi visati väravaposti juurde, pandi pahem jalg põlvile peäle ja kuulati. Kui oli kuulda kellakõlminat, siis saadud pulmi, kui lauakõlminat, siis — matuseid. Põrandat uusaasta lauapäeva hommikul ei pühitud. Öhtul

pühiti tuba puhtaks. Peremees viinud sõelaga pühkmed välja põhjapoolsele majaküljele, pannud sõela kummuli peäle ja kuulatanud. Siis olnud kuulda, mis tema põldudega tuleval aastal juhtub. Tüdrukud võtnud suuga katusest õlgi. Kui olnud paarisarv õlgi, siis saadud sel aastal mehele, kui paaritu arv — siis ei saadud. Ka toonud nad puuhalde sülega tuppa. Kui paarisarv olnud, saadud sel aastal mehele, kui paaritu — siis ei. Prussakas võetud ahju vahelt ja viidud neljatee-harule. Kuhu poole prussakas joosnud, säält tulnud kosilane. Visatud veel kinga üle katuse: kuhu poole kinga nina läinud, säält tulnud kosilane. Mindud teiste teadmata üksikusse tuppa, loetud „Kuningate ülemlaulu raamatut“ ja asetatud peegel enesele vastu. Kesköö ajal ilmunud peeglisse tulevase mehe nägu. Keskööil vaadati teeklaasi, millese oli pandud meesterahval naisterahva ja naisterahval meesterahva laulatusõrmus. Klaas oli asetatud mustale riidele ja veega täidetud. Keskööajal ilmunud sõrmusesse tulevase abikaasa nägu. Kaks tüdrukut keetnud odrajahuputru, kumbki lisanud soola juurde. Ilma et nad ühtki sõna oleksid rääkinud, sõõnud nad pudru ära ja läinud ilma joomata magama. Kes neile unes juua toonud, saanud nende tulevaseks. Öhtul mindud sukkadega magama, sest siis ei löödavat suvel varvast vastu kivi.

Uusaasta hommikul joosnud tüdrukud üksteise võidu lauda juurde

ja kes kõige enne oina sarvist kinni saanud, see saanud sel aastal mehele. Enne päikesetõusu läinud tüdrukud teed mööda kõndima. Ja

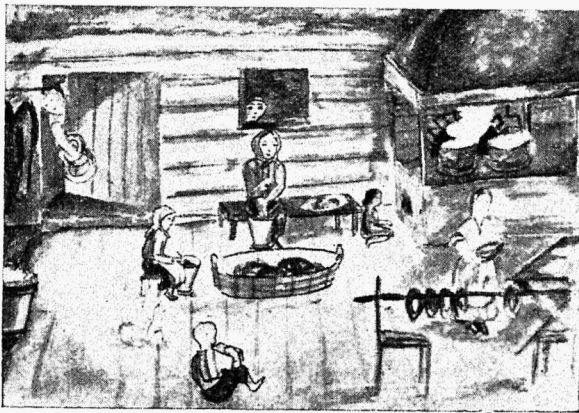
misnimeline meesterahvas neile vastu tulnud, sellenimelisele saanud nad mehele. Kui aga naisterahvas vastu tulnud, siis saanud väga halb õnn.

Erika N.

## Vorstipaine vedamine.

Lõuna-Eestis, eriti aga Võrumaal, esineb enne jõuluse naljakombena *vorstipaine vedamine*. Vorstipaine iseennest pidi olema mingi ümmargune ese, mida kasutati eeskujuna vorsti tegemisel ja *painutamisel*. Nimetatud otstarbeks pidanud kõlbama vanad hobuserangid, vanad rattarehvid, tünnivitsad või muud sellesarnast.

tallu ja katsuti kellegi nägemata visata üle ukse tarre — eriti eelistati visata vastselt puhtakpestud põrandale — ja sõideti siis kähku minema otsegu oleks vanakuri kannul. *Vorsti* saaja pühimaks kohuseks nimetatud hetkest alates oli viia see omakorda nägematult naabertallu jne. See toiming kannabki rahvasuus *vorstipaine*



M. Krootmann.

### Vorstipaine vedamine.

Asja tädeviijateks olid ikka külapoisid. Niipea, kui poisid said haisu ninna vorstitegemisest, siis löödi kamp kokku, aeti kasukad pahu-pidi selga, *vorstipaine* võeti ühes ja visati tallu saades see vorstimeistrile kaela. Tasuks olevat külalised saanud alati värsket pühadevorsti.

Teine viis *vorstipaine* vedamisel: võeti maailmatu pikk soolikas, puhuti õhku täis ja seoti rõngasse (tehti muuseas ka õlgedest vorst ja tõrvati üleni mustaks). Siis viidi see teise

*vedamise* nime. Soodsaim aeg selleks oli varahommikune hämarik.

Lähedases ühenduses *vorstipaine* vedamisega on ka *painepaku toomine*. Jõulude eel vorste tehes oli viisiks saata mudilasi naabertallu *painepaku* järele. See pidi olema vastav abinõu, mille pääl vorste hää eduga painutati. Laps, kes seda läks tooma, oli väga üllatunud, kui ta oodatud *painepaku* asemel sai teise pere lõbusa naeru osaliseks.

ERA andmete järele L. L.



## „Kui ma olin väiksekene...“

Küll üle aia tahtsin siis ta kombel vaadata:  
„Laps, oota!“ ütles ta, „see aeg on kiire tulema!“

Imelik — lapsena paistis maailm mulle teissugusena kui praegu. Palju, palju ilusaid mälestusi, mis vahest kunagi mu meelest ei lähe, on mulle jäänud sest ajast.

Mõned inimesed väidavad, et laps ei mäleta midagi enne, kui on kolmeaastane, kuid mina küll hakkasin mäletama varem. Mäletan oma vanaema, kes suri siis, kui olin hällilaps.

Võib-olla sellepärast, et ma hällis olin kaua, ja kui mind seal võõrutati, mis muidugi kerge ei olnud, oli emal minuga, paraku, palju tege-mist. Ei istunud ma enam kuski mujal kui kõrgel lillepingil. Ema süles ega lapsevankris ma olla ei tahtnud, voodis — ammu mitte; aga öösel tuli küll voodis magada. Nii kasvasin mähkmeis nagu kapsapea lehtede varjus, istusin lillepingil või ema süles, kui saatus nõokis, ja igat-sesin hälli järele.

Kuid siis saabus see kurb hetk, mil aga „avastasin“ lapsele omase ühenduse pidamise viisi, roomamise, teiste esemetega, mis põrandatase-mest pole palju kõrgemal — kukku-sin lillepingilt ja kui hädakisa peale ometi kedagi ei ilmunud, püüdsin ise aru saada tekkinud olukorrast. Ma vabastasin end kähku „kestast“ ja leidsin, et oman käsi ja jalgu. Ei tea isegi, kuidas võisin tulla otsusele neid liiklemiseks tarvitada, kuid ome-tigi roomasin pea nagu mardikas põrandal. Ronimisekatseidki tegin, kuid need lõppesid enamjaolt kurvalt.

Tol ajal said mu sõpradeks pal-jud pisikesed asjakesed, millele ma ka nimetused oma mõistuse kohaselt. Hääd sõbrad olid kõikisugused rattad, pallid, lõngakerad ja üldse ümmarikud asjad — nemad võisid, kui tõukasin neid, liikuda nagu minagi. Ja oma-sugused sobivad kokku.

Esimese veidra olendiga puutu-sin kokku kuski voodis. Pidasin

teda isa rebasenahkseks toloomütsiks, mis mõnedki korrad minu pihku oli puutunud ja mida nii hea oli silitada ja jalgadega tallata. Kuid ennäe pa-ganat — see sääl sängis oli midagi muud. Ta oli pehmekarvaline, soe ja surises veidralt, kui silitasin teda. See olend polnud keegi muu kui meie suur kollane ja laisk kass. Te-maga olin hiljem päris hea sõber, kuid tuli ette ka lööminguid, kus muidugi mina jäin kaotajaks. Jõudu oli küll minul rohkem, aga tema oli väle ja omas väga teravaid küüsi.

Seni olin rääkinud oma keelt — nüüd aga hakkasin emakeelt rääkima. Ajju kogus palju sõnu, mille tähendust ma ei teadnud, aga mu väikene mõistus lõi ka neile tähenduse.

Suvel võisin juba õue minna. Sa taevas, kui ilus seal oli! Kõik elas, liikus ja kumises seal. Aias õppisin tundma kurja olendit — mesilast. Õues tutvusin koertega, kes ei tei-nud mulle paha, nagu kass ja mesi-lane. Kanadega ma ei saanud heale jalale, sest nemad ei lasknud mind lähedalegi. Poegadega kanade käest sain isegi peksta. Mul ei lubatudki hiljem siis enam õue minna, kui mõni poegadega kana seal õiendas. Muid loomi ma esimeses õues ei näinud, küll aga teises õues, kuhu võisin minna kaasas emaga, mitte üksi. Mäletan selgesti üht seesugust käiku sinna. Nägin, õues toitsid end sead küna juures ja jooksid ringi pi-sikesed põrsad, kellele parmud ei andnud rahu.

Sead aeti lauta ja avati siis vä-rav, kust suure robinaga tormasid õue vallatud vasikad, sabad lippu-dena püsti. Siis tulid vanad lehmad, jõid ja läksid lauta. Korraga keer-les tänaval tolmupilv üles ja lähe-nes õuele. Tolmupilve tekitas lam-bakari, kes rusinal lauta kadus. Nende kannul jooksis linnukoera kut-sikas ähkide. Viimaks tuli higine karjus, piits ja vandesõnad suus. Ta ajas ees pulli, kes söödikute eest

metsa oli joosnud. Kuid ega pull leppinud sellega — ta seisatus keset õue, kuulatas, raputas kõrvu ja pead, tõstis saba kõrgele, kaapas jalaga mulda ja pistis siis jooksuma, nii et meie emaga teise õue taandusime. Pull tegi õuel paar tiiru ja tormas siis lauta, kus ta kõik segi paiskas. Kuid karjust ta kardab, ja see seabki korra „majja“.

Selle järele tõid isa ja sulane nurmelt koju hobused, sest ega nemadki kuumaga seal olla tahtnud. Ilusad loomad need hobused, juba esimene vaade neile jättis hea mulje.

Nii oli kord seal õuel, jaa. Aga kui ma siis olin näinud rea koduloomi, teadsin isegi nende nimesid, siis tõusis mänguhobuste, -lehmade ja -koerte väärtus, lõngakerad aga kadusid mu mänguasjade hulgast. Päeval oli nüüd palju tegemist. Uenäodki muutusid huvitavateks — nii-

sugusteks, milliseid ma varem ei osanud nähagi.

Mängides sammusin vastu ajajärgule, millal mul enam ei olnud võimalik mängida, vaid pidin vanemaid majapidamises kaasa aitama, toimetama väikesi toimetusi.

Vahepeal olin õppinud lugema ja kirjutama, ja seda üsna noorelt.

Õpetanud ei ole mind küll keegi, seda ma mäletan ise ja seda tõendavad ka teised. Venda küll õpetati — vahest sain minagi pealt vaadates ja kuulates sealt selle kunsti kätte.

Kohustused suurenesid päev-päevalt. Pea algas üksluine, närvesööv õpilaselu, tuupimine, milline viivat vastu mingisugusele valgusele.

Jumalaga pidin jätma oma mänguasjad, ei enam olnud aega ega huvi nende juures olla.

Pikamäe S.



L. Soonvald.

## Hanekarjus.

Hanekari käis juba kõrremaal. Juhani ise istus hernesarra all ja näsis kõvakskuivanud herneid. „Ei tea, miks teistre karjus ei laula enam?“ arutles poiss endamisi. Ja lõokenegi oli unustanud oma rõõmsad viisid. „Kui rüähakk nurmen, sis löoke änämp ei laula,“ oli ema öelnud. Ja tõesti, juba rukkilõikusest saadik vaikis too nurmede laulik. Ent miks, seda Juhani ei teadnud.

„Sii om sügise,“ ütles jälle too kõik-teadev ema. Ah, või siis sügis sundis vaikima viise!

Kust tuli sügis, kuna ta tuli, või mis ta õieti oli, ega seda teadnud vist keegi. Rehepeksumasinad hakkasid hundama, haabade õlule laotati purpursed mantlid ja õhk muutus kargeks. Ämblikud hegeldasid udupitse kõrremaile ning pikki siidlõngu lendles õhus.

Sügis tõi endaga kaasa erilise meeleolu. Juhani mäletas, kuidas ema teda kord, pärast ta ainukese venna surma oli sülelnud. Instinktiivselt tundis väike poiss siis, et sellesse sülelusse oli koondunud lõpmatu meeleheide ja hellus. Selles vibreerus kartus kaotada viimast talismani.

Iga kord sügise lähenedes oleks ta nagu uuesti tundnud seda melanhoolset kaisutust. Punaseilt haavult nõrgus kurvameelsust, kollaseist metsist kajastus nukrat hellust.

hani juurest. Koos uitasid nad kesal ringi, kuni väikese hiireaugu leidsid. Säält Pluto need hiired kaapiski. Juhani pani kaks väikest hiirepoega ja vana hiire oma sonisse, et hiljem koju kassile viia.

Ent väikestel hallidel olevustel olid nii ilusad särasilmakesed ja nii ilus pehme plüüs karv, et Juhani neist kahju hakkas.

„Küll oleks tore näha, kuidas nad söövad!“ mõtles poiss. „Kui õige tooksin karbi, paneksin nad sisse ja siis nisuteri ette, küllap nad siis



*H. Neider.*

**Metsamaastik.**

„Hani, hani, hani!“

Poiss jooksis kaerarõugult ajama maiaid punanokki. Haned jooksid kiljatades eemale, tõusid kikiarbaile ja sirutasid valged tiivad laiali, nagu igatseksid lennata sügispäikese manu.

Et peletada tekkivat nukrat meeleolu, suundus Juhani haavikuservale. Sääli oli tal kummaline majapidamine – hiiretal.

Alguse oli see nii saanud: naabri karjakoer, suur must Pluto, oli ühel ilusal kevadpäeval jäneseid jälgides läbi haaviku kesale tulnud. Ja et poisil pruukosti võileib veel alles oli, siis jagas ta seda Plutoga. Koer omalt poolt, leides sellase hää vastu võtu, ei tahtnudki enam lahkuda Ju-

peaksid minu nähes sööma“, arutles Juhani edasi.

Oma ideest vaimustatud, ei malkanud ta enam kauemini oodata, jättis haned kesale ja jooksis koju, kus ehitati uusi ahje. Säält näppas ta punase potikivi, otsis prahihunnikust klaasikillu ja tuli nendega tagasi kesale, hiired ikka kogu aeg mütsiga kaasas.

Potikivi põhi kaeti mullaga, ühte nurka asetati pehmeist kuluheintest pesa ja klaasikillust sai katus. Siis võis hiire pere sisse kolida.

Kogu suve oli Juhani nende eest hoolitsemiseks pühendanud. Potikivist elamule tegi ta peenikestest sarapuu-vitsust aia ümber. Õue kes-



kele kaevas lohukese ja sellesse aetas veega täidetud plekktaldreku. Selle „tiigi“ äärde pistis Juhani alati puuksi ja nii omandas see päris loomuliku ilme.

Nüüd olid hiired Juhani meelest võrratult ilusad. Ta ei saanud kuidagi aru, miks neid vihati. Isegi ema — too hää — seadis neile kodu lõkse üles ja kasvatas kasse.

Tänagi hoolitses Juhani nagu tavaliselt oma hallide soosikute eest. Ta tõi neile eemalt nisurõugult pruune nisupäid, nurmeveerelt lopsakaid ristikheina-lehti ja pikki orasheinu. Hiired surusid oma teravad hambad rohelistesse lehesse ja hoidsid peenikeste küüntega heinakotsu ümbert kinni. Juhani jälgis sãrasilmil nende tegevust aknaklaasi all.

Korraga tumenes poisikese nägu. „Kui tuleb valgerüüline talv, kui hanekari pannakse lauta, kuhu jätan siis oma hiired?“

Mõtles, mõtles väike mees, ent ühtegi pääseteed ei leidnud. Et midagi teha, tõusis ta üles ja ajas joostes haned rõugust eemale. „Kõju viia ma neid ei või, sääal on kassid. Siia tuleb talv. Pean nad ikka vist kõrremaale lahti laskma!“

Väikeselt määrinud lapsekäelt

jooksid nad igaüks isekülge. Too kõige väiksem, Kiski, pugese esimesse avarasse mutiauku. Teised ta kaotas peagi silmist.

Läksid . . .

Poisi huuled kõverdusid nutuks. Ent siis surus ta hambad kõvasti kokku, tõusis ja jooksis tagasi haavikuservale. Kahmas maast punase potikivi ja viskas selle vastu haaba kildudeks. Kuluheinad ja muld lendasid laiali. Sarapuu-tikkudest aia kiskus ta üles ja loopis pulgad eemale. Taldrek lendas lähemasse koltnud pajupõõsasse. Juhani seisatus. Polnud midagi enam lõhkuda. Ja korraga hakkas tal kahju omast väikesest ilusast hiiretalust. Ümmargused lopsakad pisarad voolasid üle ta päevitunud põskede — esimesed pettumuse ja enese võimetuse tundmise pisarad.

Ta ümber aga varises sügiskulda. Vallatult ja ülemeelikult hüplesid kollased lehed tuules ja neile ei näinud tuska sünnitavat nende kaduvust.

Kartulivõtjad sammusid reas üle kumera kingu talu poole. Pikkamisi ja aeglaselt liikusid nad poriseid korve käes hoides hallil tagapõhjal nagu rauga kustuvad mõtted.

Hirve Varik.

## Koolikorra uuendamine.

(Tahab olla veste.)

Olles kätte saanud oma atestaadi käesoleva õppeaasta jõuludeks, olin väga pettunud. Ja isegi niivõrt rabatud, et ma hakkasin juurdlema selle olukorra üle, milles meie praegune õpilaspere teotseb. Pea täis uusi revolutsioonilisi mõtteid uinusin ka tol õhtul magama. Minu kõrge mõttelend ei hääbunud magadeski, vaid tõusis üha kõrgemale ja kõrgemale.

Nüüd pean oma kohustuseks kõigile pajatada sellest, mida läbi elasin oma mõttekujutluses tol õöl. Tumedaks on jäänud küll miljöö, milles teotsesin, kuid arvatavasti leidis see aset ühel õpilaspere koosolekul, kus palusin enesele sõna ja pidasin maha järgneva kõne :

— Elu edeneb kiires tempos, püstitades uusi nõudeid ja lõhkudes maha vanu, ebakõlllike traditsioone. Heites pilgu kooliellu, märkame, kuivõrt konservatiivne on see võrreldes teiste aladega. Seepärast oleks õieti vii-

mane aeg veel parandada ja muuta juba ajast ja arust läinud koolikorda.

Esitan mitmesuguseid ettepanekuid, mille läbiviimiseks õpilaskond üksi on võimetu.

1. Vanima klassi õpilastele võimaldada igal hommikul *akadeemiline veerand*.

2. Katsete ja eksamite asemel kõik õpilased viia üle järgmisse klassi, eeskujuks võttes vastavat korraldust Inglismaal.

3. Saksa, inglise ja vene keele tunnid paigutada õppekavva valitavate ainetena.

4. Õpetajatel õigus ära võtta numbrit panemiseks, mis on alla 3 — (vaevalt rahuldava).

5. Kaubanduslikkude ainetel asemel esikohale tõsta võimlemine, laulmine ja usuõpetus, ning vahetundide kestust ja arvu suurendada õppeainete arvel.

6. Teatevihku igasuguste märkuste kirju-

tamine kõigil õpetajail ära keelata. Kui just tingimata midagi sellesarnast tahetakse kirjutada, siis võib seda tähendada mõnele lehekele, mis tunni möödumisel antakse kooliteenrile kooliruumide soojendamise otstarbeks. Seega saavutatakse äärmine kokkuvõtte puude tarvitamises.

7. Õpetajatel ära keelata vahetunni ajal koridoris liikumine. Kui liikumiseks tekib eriline vajadus, siis on selleks otstarbeks saal, mis parajasti kõik õpetajad ära mahutab.

8. Ka küsimissüsteem on puudulik. Siin saavutatakse palju, kui igale õpilasel ette teada: 1) küsimisaeg, 2) missugune § või peatükk, ja 3) põhjus, mis pärast küsitakse, sest

vad ja päikesepaistelised, on juba humaansuse põhimõttel lubamatu õpilasi piinata klassis istumisega, vaid korraldatagu väikesi ekskursioone linna ilu ja elu-olu vaatlemiseks ja lähemaks tutvumiseks, kusjuures osavõtt neist pole kellelgi arusaadavalt sunduslik, vaid ainult soovitatav. Kes ei soovi osa võtta, võib koju kõndida, et puhata kooliväsimusest. Vastasel korral võib esineda juhtumeid, et õpilased ise oma häält tahtmisest võtavad mõningaid päevi nimetatud otstarbeks. Kui aga neil päevil juhtub olema mõni klassitöö, siis pakub see õpetajale ehameldivat tunnet, mis pärast juhime viimasele punktile erilist tähelepanu.

Need uued põhimõtted ei tohiks õpeta-



#### Õpilaskonna juhatus.

*Istuvad (vasakult paremale): B. Jaanson (laekur), E. Kalamees (Õpilask. vanem), A. Alla (kirjatoimetaja), A. Karin (varahoidja).*

*Seisavad: S. Ümarik (kirjatoimetaja abi), K. Sogenbits (Õpilask. vanema abi), A. Bluum (laekuri abi).*

tihti juhtub nii, et õpetaja küsib mõnda õpilast mitu korda, ilma et erilist põhjust selleks oleks.

9. Kella helisemisel peab tund otsekohe lõppema ja õpetaja viivitamata välja tõttama, sest: 1) klassi on vaja tuulutada ja 2) mõnel õpilasel on ettevalmistusi järgmiseks tunniks, mida tal õpetaja juuresolekul piinlik on teha.

10. Kuna teatavasti mõned tunnid on õhtupoolikul ja nende paigutamine ennelõunasesse kavassee on võimatu, siis võiks ühtluse ja töö intensiivsuse mõttes ka teised tunnid õhtupoolikul ära pidada.

11. Klassidesse paigutada Türgimaa esekujul pehme mööbel, et ära hoida rõivaste enneaegset kulumist. Praeguste pinkide halb külj avaldub ilmselt kangema soo esindajate juures, kelle rõivad juba lühikese aja järele Moosese palge sarnaselt läikima hakkavad. See uuendus soodustab ka õpilastele mugavustunde arendamist, mida pärasistes elus väga vajatakse.

12. Kevadel, kui ilmad on väga meelita-

jaskonnale erilist päävalu sünnitada, kuna siinkohal esitatud ettepanekud eksisteerivad täiesti võimaluste piirides. Liiatigi on praegune olukord õpilase seisukohalt ebaloosulikult rüsum, paiguti lähenedes keskaegsele olukorrale Lääne-Euroopas.

Nimetatud 12 punkti võetuna meie koolikorda tooksid kahtlemata suurima muudatuse meie senisesse koolielu. Võib juba ette aimata, et koolitöö vabameelsemate vaadete ja voolude tõttu hulga paremaid tagajärgi annab kui seni, ning suure igatsusega jääb õpilaskond, eesotsas õpilasvanemaga ja teiste ennastohverdavate idealistidega pikisilmi ootama paremaid aegu. Kuigi need ideed ei leia võibolla peatset täitmist, ometi jäävad nad püsima noortesse, kes ei tunnusta mingeid takistusi oma ideede teostamisel. Rasketel minutitel olgu neile troostiks teadmine, et ka need kuulsad eestvõitlejad on kannatanud oma ideaalide pärast, kuid nende teostamist teps mitte näinud. —nd,

## Kirjandust.

*Juhani Aho, Panu. Pilte ristiisu ja paganuse lõppvõitlusest Soomes. Tõlkinud A. Anni.*

Suur ning väärtuslik romaan annab pääle tõetruu päätegelaste püüdumuste ja võitluse kujutuse veel läbilõike käsitletavast ajajärgust, manab lugeja silme ette tolle ümbruse, miljöö, milles teotsevad ja võitlevad teose kangelased. Nii on see kõigl suurmeistrite väärtteostes. Nimetan siin mõningaid seesuguseid romaane:

L. Tolstoi, Sõda ja rahu; Dickens, Copperfield; V. Hugo, Jumalaema kirik Pariisis; Merežkovskij, Jumalate tõuseng ja Reymont, Talupojad.

Soome kirjandusest võiks mainida A. Kivi' „Seitset venda“, meie oma kirjandusest Tammsaare' „Tõde ja õigust“. Ka Juhani Aho' „Panu“ kuulub seesuguste romaanide kilda. Aho on suutnud elustada ses romaanis soome paganliku ilma. Tundub, et autor mõnikord liialt on peatunud paganuse kommete ja taigade juures. Aga need kirjeldused on siiski orgaaniliselt seotud teosega ega tundu irdosana selles.

Tegelased on hästi maalitud, nii et jäävad kauaks meelde. Kõige kahvatumad on just päätegelased, paganuse esindaja suur taigur Panu ja ristiisu kuulutaja noor õpetaja. Need päätegelased esindavad kahte maailma: üks hääbuvat ja taganevat paganust, teine võidukat ristiisuilma. Nende kahe tegelase vaheline võitlus on ühtlasi nende kahe maailma vaheline võitlus. Kõrvaltegelasist sümpaatseim on kangelaslik noor Kari oma õnnetu armastusega orjatüdruku Annikki vastu. Usutava kujuna mõjub ka vana Jorma. Teose elulisim kuju on aga kahtlemata vaud, uhkutsev ja suurustlev, kes laseb paista oma võimu (loetagu näit. X päätükki — kirikuskäik), viimaks aga hingeliselt murdunud ja masendunud.

„Panu“ stiil on pidulik, pühapäevane, otse kalevalalik. Tundub, nagu oleks teos kirjutatud luulevormis.

Ilusad eriti on loodusekirjeldised. Ilusam ja liigutavam päätükk kogu raamatus on õnnetu Annikki matuse kirjeldis (XXIX päätükk). Realistlikult õudne ning sünge on Lapi retke kirjeldis. Tõlge on häa. Seda teost võib julgesti soovitada igäühele lugemiseks.

H. J.

*Peet Vallak, „Relvad vastamisi“.*

Eesti nooremaist novellistidest on õigusega leidnud kõige rohkem tunnustust Peet Vallak just oma stiilitaotlustega, püüdumusega saavutada vormis omapärasust, kuna sisuliselt ta toodangus valitseb teatud monotoonus. Vallaku isikupärasemaks jooneks on esemete ja nähtuste maaliljalik vaatlemine. Ta kujutab asju ja olukordi lühikeste lausetega, nagu maaliija — tabavate pintslitõmmetega. See maaliljalik suhtumine ainestikku on kõige paremini õnnestunud novellikogus „Relvad vastamisi“. Üksikuist novellist on nimetatud kogus paremini õnnestunud „Laip metsas“ ja „Parukas“. Neis novelles on antud edasi mitmesuguseil erimotiivil teotsevate isikute kokkusattumisel tekkivad konfliktid. Peatähelepanu on keskendatud konfliktidele ning tegelased osutuvad selle teostamisel nagu mingeiks automaatseiks masinaiks. Need novellid on nagu mõnd võitlusstseeni kujutavad maalid, mille puhul rumalus oleks küsida võitluse põhjust. Hea novell nimetatud kogus on ka „Relvad vastamisi“, miline teoses paigutatud esimesele kohale ja mille järele on raamat saanud oma pealkirjagi.

*Aino Kallas, „Kiirtepid“.*

See teos on esimene, millise autor algupärandlikult kirjutanud „oma teise kodumaa“, s. t. eesti keeles. Raamat sisaldab rea artikleid, milles peamiselt käsitletakse inglise kaasaja silmapaistvamaid inimkujusid, kellega autor ise on Londonis kokku puutu-

nud. Kõige plastilisemalt maalitakse siin pilti Bernhard Shaw'ist, tollest paradokside „kõrgepinge elektriraadist“, kelle „kõne sisu kaob tühjusesse, nagu raketid taeval, ja mõte hakkub naljade paisu“, ent mis on „nagu elektrivalang, aforismides, paradoksidest liikuv, ühest teemast teise ülepeakaela tormav, meisterlik pallimäng sõnadega, terve sõjariistade-ladu pilget ia nalja“. Sama tabavalt on iseloomustatud Shaw' anti-poodi, katoliiklast Chesterton'i, kelle „maapealne olemus on tõepärast väga maapealne ja aineline, ja seda ainet on palju, ma ei julge arvatagi mitu kilo“.

A. Tamman, „Vidriku parun“ tahab olla romaan tugeva iseloomuga ja raudse tahtega talumehest, kes on jõhker nagu Mogri Märt ja ka sama ahne. Vidriku paruni jaoks ei ole olemas inimest. On ainult talu, mida vaja suurendada, mida vaja arendada mõisaks. Sellele talule tahab Vidriku parun ohverdada iseend, oma naist, oma poja tundeid. Ning talu rikkuse kasvamine läheb Tammani käes haruldaselt libedasti. „Vidriku parun“ on nagu mingi optimistlikum „Tõde ja õigus“, mille eeskuju Tamman'i romaanis on vägagi tunduv. Muidugi ei puudu selles siis ka oma Pearu Lõmpsi Märdi isikus.

Meinhard Park.

## „ILOLI“ eelmine number.

(Arvustus)

Tehke, mis soovite, aga minule meeldib see ajakirja number, olgugi et olen kimbatuses, kuidas mainitud arvustada. Juba see on hää, et see number on igapidi teissugune kui iga teine noorsooajakiri. Meie paljude noorsooajakirjade lehekülgedel leiduvad ainult täiskasvanute poolt avaldatud kirjutised. Aga „Iloli“ käesoleva õppeaasta esimesel numbril on sootu erinevad lõhnad. Siin on seda omal ajal naerdud noorte oma loomingu, seda „vedelat“ ja „paksu“, mille väljapeseamise, aurutamise, tuulutamise ja kuivatamise kallal meie emakeele õpetajad palju higistanud. Ja kuigi need kirjutised ses numbris tunduvad mõnõle nõudlikule lugejale nõrkadena ja sisuvaestena — loomingu on ta ometi. Kindlasti võime öelda, et mõnigi noor, kes just siin oma esimesi ülekeevaid mõtteid on avaldanud, kord arenenud sulme-hena teotseb.

Käesoleva numbriga muudab väärtuslikuks väljaandeks juba puhttehniline külg: eeskujulik paber, meie ludes parem trükk ja laitmatud kli-

seed. Kaane illustratsioon kujutab ruutude kogu, milliste vahele on paigutatud ajakirja sisuliselt arusaamatu, kuid ilusakõlaline nimi „Iloli“. Päriskeskpärase kaunistuse, aga noorsoo ajakirjale ei kõlba. Minu ilutunnet ja maitset vähemalt see ei rahulda. Arvestades mainitud puudusi, võime siiski kinnitada, et käesoleva ajakirja tehniline ja välimuslik külg ületab kõik lootused.

Mis puutub sisulisse külge, siis rahuldab see kahtlemata igat lugejat. Esmajoones pöördub mu tähelepanu L. Ripsi omapäraseile luuletisile „Kaks sügisööd“ ja „Sügis“. Mainitud luuletiste kahtlemata voores on meeolude intensiivsus, võlvus ning Ripsi kirjanikuandes peituv lürism. L. Rips on nukrutsev lüürnik. Lugegedes esimesele leheküljele asetatud luuletist „Sügis“, kerkib me silmi ette tahtmatult karm sügisilm ja ühes sellega kaduv inimhing. Teise luuletise kunstiline tase on esimesest madalam. See vaimustab ja köidab vähem. T. Ottsoni „Sügisunelm“ on keskpärasemaid artikleid selles numb-

ris. T. Ottsoni väljendusviisi peapuudus on sõnarohkus, see võtab ta lauselt jõu ja hoo, teeb selle segaseks ja seedimatuks. Jutustisist vastuvõetavamad on „Jälle kodus“ ja „Külasepa Jaanus“. Mainituist paistab silma viimane ladusa keelega ja omapärase sisuga. Häa on ka „Jälle kodus“. Hirve Variku stiil on võrdlemisi lihtis, ta jutustis on kerge vormilt ja kaasakiskuv sisult. Pääle eespoolmainitud kirjutiste nimetame veel M. Pargi „Uuele vaimule“, milles käsitletakse nüüdisaja noorsooliikumist, puudutades ühtlasi selle

Kirjutiste kõrval leidub selles numbris veel rohkesti pilte ja karikatuure. Piltide valik on üldiselt õnnestunud ning tehniliselt on nad kõik laitmatud. Halvad on ainult paar karikatuuri ja nende juurdelistatud tekstid.

Nii olen käesoleva numbriga arvustamisega lõpule jõudnud. Ütleksin veel seda, et ajakirja sisu olgu vahelduv ja mitmekesine. Ei saa ta loomulikult olla puht-kirjanduslik, vaid peab ruumi andma ka teisile katsealadele ja uuenduspüüdeile. Selleks on häa, kui tal on omad



TKG ja TKK Muusikaringi juhatus.

*E. Bergmann, M. Oja, A. Karin, B. Meos, E. Soosaar.*

hüvesid ja pahesid. Reisikirjeldisist tuleks hinnata kõige rohkem „Seiklusi matkalt Lõuna-Eestisse“ ja „Autol läbi Lõuna-Eesti“. Viimases kirjeldatakse maastikku kui ka reisijate meeleolu õige laias raamis, esimeses aga antakse ülevaade sisutuist seiklusist, milliseid harilikult igal matkal juhtub. Eelviimasele leheküljele on paigutatud Hetmanni kirjutis „Meid oli seitse“. Varjunime all esineva autori väljendusviis on võrdlemisi korralik ja nauditav. Siis nimetaksin veel följetonitaolist artiklit „Paar sõna tõtt ja nalja“. See kirjutis on vähe huvipakkuv. Keel on päris ladus, kuid elamusi on väga külmalt edasi antud.

kindlad kirjandus-, muusika-, kehakultuuri jt. -osakonnad. Üllatav on see, et käesoleval numbril puudub sisukord, nagu puuduvad need tavaliselt mõnel muul väljaandel. Vastav sisukord tuleks aga paigutada ajakirja esimesele või viimasele leheküljele, siis muutub ajakiri vähe ülevaatlikumaks.

Igatahes vastuvõetav on see ajakirja number igale lugejale, mis killast ta ka ei oleks, kas paljunõudlik stiilimaitse või lihtsameelse põneva lugemise harrastaja. Hinna poolest on „Iloli“ praeguses majanduslikus vaesuses kättesaadav kõigile.

Karl Lipping.



## Kroonika.

### Sportist Kommertsgümnaasiumis.

Võib tekitada imestust, et pealkirjas figureerib ainult ühe kooli nimi, kuna harilikult käib Kommertsgümnaasiumiga kaasas ka Kaubanduskool. Kuid käesoleval juhul, mil jutt sportist, ei saa kahjuks Kaubanduskoolist rääkida. Juba sügisestest võrkpalli-võistlustest ei võtnud Kaubanduskool osa ja peale jõulu korraldatud sise-kergejõustiku-võistlustel ei esinenud ka kedagi Kaubanduskoolist. Nähtavasti on säälsed kaasvõitlejad rohkem huvitatud vaimseist küsimusist. Nii näiteks oli Kaubanduskool 4. veebr. korraldatud kiiruse võistlustel stenograafia alal õige tugevasti esitatud.

Nüüd aga tahaksin lähemalt puudutada spordisündmuse meie kooli elus käesoleval õppeaastal.

Kõigepealt tuleks mainida kooli nais- ja meeskonna osavõttu keskkoolide-vahelistest käsipalli-võistlustest. Esineti ainult võrkpallis. Nagu harilikult, ei suudetud siin midagi erilist saavutada ja sammuti viimastes ridades. Kõnelda võiks vast ainult kahest võidust Vene kooli üle, mille osaliseks sai meeskond. Nimelt loobumisvõit võrkpallis ja selle asemel samal õhtul mängitud korvpall.

Naiskond esines aga veelgi nigelamalt, välja arvatud vast ainult juhuslik võit Öhtugümnaasiumi üle.

Suuremaks spordisündmuseks võib vist küll õigusega nimetada jaanuarikuu lõpul alatud ja kauaoodatud sise-kergejõustiku-võistlusi, millised korraldatakse Lina tän. võimlas ja veel lõpule viimata. Võistluste korraldamise kavatsus oli juba ammu, kuid mitmesugustel põhjustel oldi sunnitud neid ikka edasi lükkama.

Esimene võistlusõhtu korraldati 23. jaanuaril. Kavas oli tütarlastele: kaugushüpe hooga, meditsiinipalli tõuge ja kõrgushüpe hooga.

Kaugushüppe võidab L. Praakli (V-a), tagajärjega 3.46 m. Järgnevad A. Terri ja M. Oja, mõlemad V-b.

Meditsiinipalli tõukes tuleb esikohale A. Alla, V-a, tagajärjega 10.30. Järgnevad M. Oja, V-b ja L. Peik (III-a).

Kõrgushüppe võidab kindlalt M. Oja (V-b), tagajärjega 1.15 m.

Poiste aladest teostati esimesel õhtul kõrgushüpe hooga ja korvisekded.

Kõrgushüppes jäävad 1-50 peale peatuma L. Liiv (V-a), E. Kadde (III-b) ja F. Kuhlbach (III-a). Kohad loositakse nende kolme vahel, mis aga seni veel tegemata. Ei saa märkimata jätta, et tagajärjed sel alal, võrreldes läinud aastaga, on tublisti kehvemad. Siis hüpati 1.75, kuid nüüd häda-vaevalt 1.50!

Korvpalli visetes on ka kohad veel arvestamata. Visked tehti karistusruumist ja arvestatakse visete arvu 1 min. jooksul, samuti ka korvi läinud viskeid.

Seega oli esimene võistluspäev möödunud.

Kava täitmist jätkati 4. veebruaril. Teostati 500 m jooks poistele, 4 kord 20 teatejooksu

tütarlastele, hooga kaugushüpe poistele ja hoota kaugushüpe tütarlastele.

500 m jooksu võidab A. Pikat (III-b), ajaga 1.46,9. Järgnevad Luik (II-a), 1.47,2 ja V. Salve (III-b).

Teatejooksu tütarlastele võidavad ülekaalukalt V-b kl. tütarlapsed, jättes paralleelklassi teisele ja III-b kl. kolmandale kohale. Võitja naiskonna koosseis oli: A. Terri, M. Oja, V. Arikof ja Pedajas. Aeg 14.4.

Hooga kaugushüppes poistele tuleb esimeseks L. Liiv, V-a, 4.97. Järgnevad A. Pikat (III-b) ja A. Juks V-a.

Hoota kaugushüppe tütarlastele võidab L. Praakli (V-a), 2.10; teisele kohale tuleb A. Terri (V-b) ja kolmandale kohale A. Alla.

Võistlustel jätkuvad ja kuuldavasti tahetavat korraldada ka korv- ja võrkpalli-võistlusi, ning hiljem, kevadel, veel ühed kergejõustiku-võistlused, siis aga juba väljas. Lähemal ajal on veel oodata koroonavõistlusi, kuid sellest edaspidi.

### Kirjanditevõistlus.

Meie koolide vilistlaskogu poolt väljakuulutatud kirjanditevõistlus on õpilasperes väga elavat vastukaja leidnud. Züriile esitati vanemas rühmas (teema: »Noorte osa ühiskonnas«) 7 ja nooremas rühmas (teema: »Lapsepõlvest«) 33 tööd. Esitatud tööd vaatab läbi ning hindab zürii ja kuulutab välja võistluse tagajärjed kooli aastapäeva aktusel 5. märtil.

### Kõnevõistlus meie koolis.

Humanitaaringi kirjandussektsiocn korraldab meie koolis kõnevõistluse — pühapäeval, 13. märtil. Kõne teemaks on: »Kas kodumaa või maailm?« Kõnevõistlusest osavõtu lähemad tingimused tehakse teatavaks vastava teadaande kaudu mustal tahvlil. Kõnede ettevalmistajad arvestagu, et kõnelda võib ainult 15 minutit. Kõnevõistlusest võivad osa võtta kõik TKG-i ja TTK-i õpilased, sellest ette teatades kõnevõistluse komisjonile. Parimaile kõnelejaile määratakse auhindad.

### Kooli XI aastapäev.

Tänavu märtsikuu alul pühitseb Tartu Kommertsgümnaasium ühes Kaubanduskooliga oma tegevuse XI aastapäeva.

Sel puhul korraldatakse reedel, 4. märtil kell 12.8 »Vanemuises« koolipidu huvitava eeskavaga. Kavas on: 1) orkestri ettekanded, 2) J. Sibeliuse helitöö »Seal laulev kuningatar« kooli segakoori ettekandel, 3) A. H Tammsaare romaanist »Tõde ja õigus« I dramatiseeritult 9. ja 10. pilt »Indreku lahkumine Vargamäelt,« 4) tantsu- ja plastikanumbrei naisõpilastelt. Pääsmed maksavad 1 kr. — 50 sendini ilma riietehoiu tasuta. Õpilaspere ootab eriti endisi kasvandikke — vilistlasi rohkelt arvul peole.

Laupäeval, mil õppetöö seisab, on koolis aktus sellekohase kavaga. Vilistlased, lastevanemad, olge teretunud kooli aastapäeva aktusele ja peole!

## Tartu Kommertsgümnaasiumi ja Kaubanduskooli klassidevaheline stenograafia-võistlus.

4. veebr. s. a. korraldasid T. K. G. ja K. K. eelmiste aastate eeskujul klassidevahelise stenograafia-võistluse. Osavõtjaid oli üldarvult 12 õpilast, ülekaalus Kaubanduse kooli kasvandikud. Võistluse korraldajaks oli õp. hr. Ed. Ahas, kuna vahekohitunnikudeks olid õpilased: E. Kalamees V-a, A. Sillaots V-b ja K. Sogebits V-b.

Võistluseks oli antud tekst 240 silpi minuti kohta arvates; 120 silpi stenografeerida ja 120 silpi avada stenograafilist kirja. Tulemused kujunesid järgmisteks:

	I osa		II osa		silpi sekun-dis
	Punkti	aeg	Punkti	aeg	
1. Valtmann, Linda III k. kl.	118 1/2	1,50	120	2,15	0,97
2. Hagel, Aleks. V-a.	120	2,00	115	2,25	0,88
3. Oja, Marta V-b.	117 1/2	2,30	118 1/2	1,55	0,85
4. Väik, Anni III k. kl.	118 1/2	3,05	120	2,50	0,67
5. Laur, Linda III-b.	118	3,40	117	2,35	0,63
6. Hiva, Loreida III k. kl.	117	2,40	116	3,00	0,62

Sellela omandas 1932. a. stenograafia meistri nime Linda Valtmann III k. kl.

Iseenesest on möödunud võistlus tervitav nähe, iseäranis meil, kui sel alal ainulaadsel koolil L.-Eestis. Loodame, et traditsiooniliselt ka järgnevail aastail need korduvad.

### Ankeet.

Ülevaate saamiseks õpilaste kodusest töökoormast ja harrastusaladest korraldas meie kool 16—23. jaanuarini ankeedi. Iga õpilane kirjutas täpsalt üles nädala jooksul, kuipalju aega nõudsid igal päeval tundide ettevalmistamine, kodused tööd majapidamise alal, jalutamine, sport, kirjanduse lugemine jne. Need ankeetlehed anti igal hommikul klassijuhatajaile.

Vastutav- ja peatoimetaja: Karl Mihkla. Majandusjuht: Eduard Meos. Kunstiline nõuandja: Eduard Ahas. Tegev toimetaja: K. Lipping. Toimetuse sekretär: A. Koorm. Laekur: H. Neider. Talituse juhid: L. Kaasik, L. Liigand, S. Lockenberg. Toimetuse liikmed: M. Park, M. Oja, H. Peets, A. Juks, A. Pikkat. Väljaandja: TKG ja KK Õpilaskond.

Ankeet õnnestus rahuldavalt. Järgnevas »Iloli« numbris käsitleme ankeedi tulemusi lähemalt.

## TKG-i ja TKK-i Muusikaringi tegevusest 1931/32. õppeaastal.

Muusika ja laul on aastasadasid püsinud inimkonnas, tuues lohutust igapäisesse argipäevaelu, vaimustades suuri hulki, vabastades inimhingi maapäälseist viletsust, viies neid lähemale päikesele, lähemale unistuste-aasadele. Aegade jooksul on too ürgaegne muusika teinud läbi paljud arenemisastmed, jõudes praegusele tasemele. Areng aga kestab järjest edasi. Kuhu ehk milleni ta kord suundub, on tuleviku küsimus. Õigusega võib muusikat asetada valitsevale kohale kunstide peres. Pole palju leida inimelus sündmust, mis poleks kuidagi seotud selle alaga. Meid saadab ta sunnist surmani. Pea kõik me eluvaldised, nii rõõmu- kui muresilmapilgud, on tihedas seoses muusikaga. Oleme laule rahvas. Meie esised hallil orjaajal võideldes, võites ja kaotades laulsid, laulsid alalõpmata. Samuti toimisid nad igal ajal nii rõõmu- kui ka murepäevil. Kunagi ei vaibunud laul — vaid püsis kuni tänini. Laulame ka meie, õppiv noorsugu. Laulame, kui oleme rõõmsad, kuid laulu ei unusta noored ka siis, kui ollakse murepilvis...

Laul ja muusika on pinda leidnud noorte keskel, mille arendamiseks on asutatud meie kooli Muusikaring.

1931. a. Muusikaringi juhataste poolt vastu võetud tegevuskavast on ring mõndagi korda saatnud.

Mainitud ringis teotseb oma laulukoor, mis koosneb peamiselt kooli parematest lauljatest. Muusikaringi laulukoor korraldab vähemalt kord nädalas lauluharjutuse. Laulukoor on esinenud hõimuõhtuil, aktustel ja kooli poolt korraldatavail hommikustel palvetel koraalidega.

Muusikaringi juhataste teotsevad 5 liiget, kes ülenädala vähemalt kord koosoleku korraldavad, kus harutatakse tehtud töö tagajärgi ja avaldatakse mõtteid tulevikus kavatsitava töö üle.

Muusikaring korraldas 8. nov. 1931. a. iseseisva kontsertõhtu, mille kavas oli peamiselt muusikalised ettekanded, näiteks: üldlaulukoori, Muusikaringi laulukoori ja orkestri ettekandeid. Mõned õpilased esinesid ka soolodega. Kontsertõhtu üldsissetulek läks Muusikaringi kassasse. Saadud sissetulekust on ring muretsenud enesele laulukoori, orkestri ja soololaulude ettekandmiseks noote.

Paljutöötavaid kavatsusigi on Muusikaringi juhatus püstitanud eelolevaks tööhooajaks. Eks õpilased ise näe tulevikus, millised on need kavatsused ja millal neid teostatakse.

B. Meos,  
Muusikaringi juhataja.

# Kaasvõitlejad!

T. K. G. ja K. K. Õpilaskonna

# Laenu-hoiukassa

kutsub kõiki õpilasi praegusel rahavaesel ajal kokkuhoiule. Ka väikestelt kapitalidelt võimaldab kassa õpilastele suure kasu. **Protsendid kõrged!**

**Vastutus hoiusummadelt  
kõigiti garanteeritud!**

Hea raamatu väärtus ei kao liialgi!

# ODAV RAAMAT

Jälgige reklaami „Postimehes“!

## **R. NAPP** Juuksetööstuse-äri.

Tartus, Küütri t. 3. Rüütli t. nurgal.

Juukselõikamine . . . . .	25 snt.
Habemeajamine . . . . .	15 „
Poisipea lõikamine . . . . .	35 „
Lokkimine . . . . .	35 „
Kulmude ja ripsmete värvimine . . . . .	50 „

Teeb soodustusi **koollõpilastele** iga päev, väljaarvatud laupäevad. **KÜLASTAGE.**

## Päevapilditööstus

# **P. KRÜNER**

Tartus, Promenadi t. 8, tel. 10-56

Grupiülesvõtted, portreed, suurendused. Ülesvõtteid tehakse igasuguse ilmaga — nii päeval, kui ka kunstliku valgusega.

**Foto-amatöör tööd:** ilmutamine, kopeerimine, suurendamine jne.

Hind 30 senti.